

Patvirtintas 2026-ųjų Marijampolės savivaldybės biudžetas: kam šiais metais skiriama daugiausia lėšų?

Freepik.com nuotr.

Marijampolės savivaldybės taryba patvirtino vienus svarbiausių sprendimo projektų – 2026–2028 metų strateginį veiklos planą ir 2026-ųjų biudžetą, siekiantį 126 mln. eurų. Dokumentas numato kryptingą savivaldybės plėtrą ir aiškius prioritetus, iš kurių didžiausias dėmesys skiriamas švietimui, socialinei apsaugai bei darnios aplinkos stiprinimui. Planuojamos investicijos apims tiek miesto ir kaimo infrastruktūros atnaujinimą, tiek švietimo, sveikatos, kultūros, sporto ir laisvalaikio plėtrą, siekiant užtikrinti ilgalaikę naudą Marijampolės krašto gyventojams.

Vaida MASAITIENĖ

Startas konkretiems darbams

Savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinti Marijampolės savivaldybės 2026–2028 metų strateginis veiklos planas ir 2026 metų biudžetas atveria kelią konkretiems darbams ir investicijoms artimiausiems trejiems metams. Juose numatyti projektai palies kasdienį marijampoliečių gyvenimą – bus tęsiamas miesto ir kaimo infrastruktūros atnaujinimas, stiprinama socialinė pagalba, didinamas dėmesys švietimui, kultūrai, sveikatos priežiūrai, sportui ir prasmingam laisvalaikiui.

Šių metų biudžetas siekia 126 mln. Eur ir yra 13 mln. Eur didesnis nei 2025 m. sausio mėnesį patvirtintas praėjusių metų

sitvirtins, biudžetas perkops 140 mln. Eur.

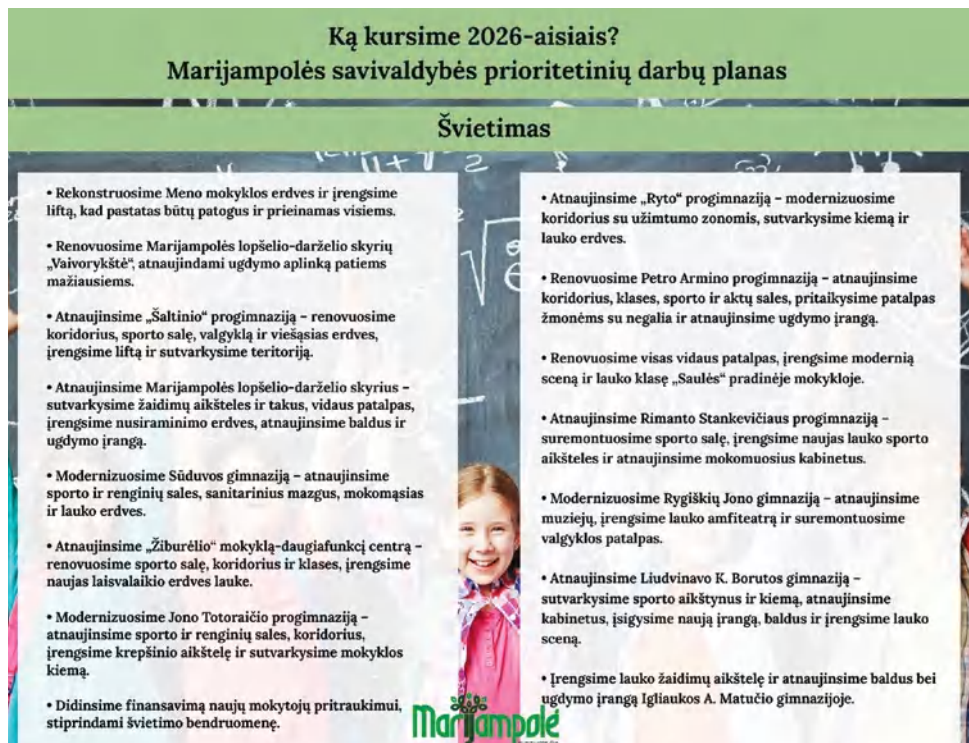
„Kaip ir kiekvienais metais, biudžetą aš vadinu atsargiai optimistiniu, nes viena yra paskaičiuoti, o visai kas kita jį įgyvendinti. Juk viskas priklauso nuo bendros ekonominės situacijos. Na, bet šių metų biudžetas ypatingas tuo, jog prasideda daug ES projektų ir, žinoma, biudžetas vis dar augantis, kas mus labai džiugina“, – situaciją komentuoja Marijampolės savivaldybės Tarybos narys, Finansų ir ekonomikos komiteto pirmininkas Romualdas Mauskas.

biudžetas. Tikimasi, kad įveigu verslo prognozės pa-

Dėmesys infrastruktūrai, kultūrai, vaikams

2026-ųjų biudžeto projekte numatyta atnaujinti arba įrengti vaikų žaidimų aikštes, dėmesys skiriamas kaimiškųjų seniūnijų infrastruktūros atnaujinimui, šiais metais planuojama pastatyti Pranciškos Butlerienės skulptūrą, nemenkas dėmesys skiriamas infrastruktūros gerinimui, naujų pėsčiųjų-dviračių takų įrengimui, parkų atnaujinimui, planuojama statyti naujus grupinio gyvenimo namus bei kompleksinių paslaugų centrą vaikams su negalia.

► Nukelta į 2 p.

Šiame numeryje skaitykite:

Prasidėjo pagrindinis priėmimas į bendrojo ugdymo mokyklas: atsižvelgs į penkis prioritetus

Nuo vasario 1 dienos prasidėjo pagrindinis priėmimas į bendrojo ugdymo mokyklas ateinantiems mokslo metams. Tėvai kviečiami teikti prašymus elektroniniu būdu, o neturintys galimybės tai padaryti gali pateikti rašytinį prašymą Marijampolės savivaldybėje. Ar vaikas pateks į norimą mokyklą, sprendžiama atsižvelgiant į penkis prioritetus.

► 3 p.

Lietuvos sveikatos sistemoje – kritinis specialistų trūkumas: kaip situaciją valdo Marijampolės ligoninė?

Kol regionai, viliodami specialistus, neriasi iš kailio, medikai pasirenka didesniu ar net pilnu krūviu dirbti privačiose įstaigose. Kaip šią situaciją sprendžia Marijampolės ligoninė?

► 3 p.

Šv. Agotos diena: kai duonos kepimas tampa ritualu

Apie Šv. Agotos dienos reikšmę, duonos kepimo simboliką bei senąsias tradicijas pasakoja ilgametė duonos kepėja Eglė Čiečiuvienė. Pokalbyje ji atskleidžia savo asmeninį santykį su duona – lėtu, kantrybės reikalaujančiu amatu, tapusiu neatsiejama jos gyvenimo dalimi.

► 4 p.

Kai vaistų pritrūksta čia ir dabar: Europa ruošiasi keisti žaidimo taisykles

Europos Parlamentas rengiasi priimti savo poziciją dėl kritinių vaistų – iniciatyvos, kuri turėtų iš esmės pakeisti tai, kaip Europos Sąjunga užtikrina būtiniausių vaistų tiekimą savo gyventojams. Šiame procese aktyviai dalyvauja ir Lietuva.

► 5 p.

Rašytojui Juozapui Albinui Herbačiauskui – 150

► 6 p.

Internetinis
portalas

Patvirtintas 2026-ųjų Marijampolės savivaldybės biudžetas: kam šiais metais skiriama daugiausia lėšų?

► Atkelta iš 7 p.

R. Makauskas sako, kad kai kurie didieji metų darbai jau prasidėję.

„Jau paskelbti viešieji pirkimai vienam didžiausių pastarųjų metų projektų – tilto per Aušros gatvę statyboms. Šiais metais taip pat pradeda veikti Melioracijos fondas, kuriam numatyta skirti daugiau nei 1 mln. eurų. Reikšmingas dėmesys bus skiriamas ir daugiabučių namų automobilių stovėjimo aikštelių statybai bei rekonstravimui. Neaplenkiamos ir kaimiškosios teritorijos – 2026-aisiais didesnės lėšos planuojamos kelių tvarkymui“, – vardija Finansų ir ekonomikos komiteto pirmininkas.

Taip pat lėšos numatytos daigafunkcinės sporto arenos projektavimui ir statybai. Tikimasi, kad šie darbai prasidės jau šiais metais ir bus vykdomi iš savivaldybės biudžeto lėšų.

Pasigedo lėšų sveikatos sistemos eilutėje

Šių metų biudžete Švietimo programai numatyta skirti daugiau kaip 58 mln. Eur, Socialinės apsaugos programai – beveik 20 mln. Eur, Darnios aplinkos programai – virš 17 mln. Eur, Kultūros, sporto ir jaunimo programai atiteks 16 mln. Eur, Valdymo ir administravimo programai – 12 mln. Eur, Ekonomikos programai skirta daugiau nei 1,5 mln. Eur, Sveikatos apsaugos programai kiek daugiau kaip 1 mln. Eur.

Kai kurie tarybos nariai kėlė klausimus, kodėl sveikatos apsaugos programa rikiuojasi prioritetinių sričių apačioje.

„Jau ne pirmus metus kalbame apie nepakankamą sveikatos sistemos finansavimą. Matome tokius didelius

objektus kaip senasis Marijampolės ligoninės Infekcinių ligų korpusas. Kai kalbama apie nacionalinį finansavimą, manau, kad tai kalba eina apie paslaugų finansavimą, atlyginimų mokėjimą ir panašius dalykus, bet aš kalbu apie infrastruktūros gerinimą ir gydytojų pritraukimą į regioną“, – oponavo Marijampolės savivaldybės tarybos narys, Sveikatos ir socialinės apsaugos komiteto narys Kęstas Spūdys.

Visgi, valdančiosios daugumos atstovai tam turi atsakymą, teigdami, kad Sveikatos apsaugos programa finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų.

„Savivaldybė prisideda prie sveikatos apsaugos sistemos. Tiek Marijampolės ligoninėje, tiek Marijampolės pirminės sveikatos priežiūros centre vyksta nuolatiniai infrastruktūros atnaujinimo darbai, užtikrinamos kokybiškos ir prieinamos paslaugos gyventojams. Savivaldybė visada prisideda prie visų įgyvendinamų projektų“, – argumentavo R. Makauskas.

Šiuo metu senasis Marijampolės ligoninės Infekcinių ligų skyrius sulaukia dėmesio, jo remontui ieškoma finansavimo. Marijampolės savivaldybės mero Povilo Isodos teigimu, tai nepamirštas objektas.

„Tas klausimas lieka žinioje. Situaciją žino ir Sveikatos apsaugos ministerija, mes svarstome įvairius variantus – iš kokių priemonių, iš kokių finansavimo šaltinių būtų galima padaryti šio korpuso atnaujinimo darbus. Svarstome, gal pavyktų darbus pradėti iš Klimato kaitos programos, o vidaus atnaujinimo darbams būtų galima gauti finansavimą iš kitų finansavimo šaltinių. Šis klausimas tikrai nėra pamirštas“, –

politikus ramino miesto meras.

Biudžetas pritaikytas jaunoms šeimoms ir ilgalaikiai savivaldybės raidai

Tvirtinant biudžetą, savivaldybės tarybos opozicija iškėlė klausimą, ar strateginiame veiklos plane bei savivaldybės biudžete pakankamas dėmesys yra skiriamas demografinių rodiklių gerinimui bei jaunų šeimų pritraukimui gyventi mieste.

Opozicijos nuomone, reikėtų skirti didesnę dėmesį taip vadinamosioms minkštosioms priemonėms.

„Mes manome, kad turėtų būti didesnis dėmesys kvalifikuotų specialistų pritraukimui, ieškoti sprendimų, kad taptume regiono lyderiais šiuo klausimu. Taip pat svarbu surasti sprendimus, kad jaunos šeimos pas mus ne tik liktų gyventi, bet ir persikeltų iš kitų regionų

tamumo, tačiau jis parodytų, kad mūsų savivaldybė yra draugiška jaunoms šeimoms, kad skiriame jiems dėmesį. Svarbu tai, kad kitos savivaldybės jau ne-

Tarybos narė, opozicijos lyderė Vaida Pitušienė.

Tuo tarpu valdančioji dauguma turi savo poziciją, sakydama, kad investuojant į žmonių kasdienę gerovę, saugią ir patrauklią aplinką bei šiuolaikišką infrastruktūrą, kuriama kompleksinė ir ilgalaikė strategija, kuri skatina jaunų šeimų kūrimąsi šioje savivaldybėje.

„Demografinių rodiklių gerinimas ir gimstamumo skatinimas čia visos Lietuvos, gal net visos Europos problema. Šis faktorius turi būti sprendžiamas valstybės lygmeniu, ne tik savivaldybės yra už tai atsakinga. Savivaldybės funkcija – sudaryti kuo geresnes sąlygas vaikams augti. Juk savivaldybės gydymo įstaigos turi pilnai išvystytą infrastruktūrą, Marijampolės ligoninės Ginekologijos-akušerijos skyriuje puikios sąlygos, darželiai renovuoti, miesto infrastruktūra išvystyta. Vienas faktas apie mūsų švietimo sistemą pasako daug daugiau: Marijampolės švietimo sistema įvardinta, kaip trečia geriausia Lietuvoje, o tai yra

didelis ir reikšmingas žingsnis. Visos sąlygos sudarytos vaikams turėti kokybišką ir visavertę aplinką“, – aiškino tarybos narys Romualdas Makauskas.

Nors ir būta oponuojančių nuomonių, tačiau Marijampolės savivaldybės tarybos patvirtintas naujasis biudžetas apima visas svarbiausias sritis: švietimą, jaunimą ir laisvalaikį, kaimo stiprinimą, kultūrą, sveikatos priežiūrą, infrastruktūrą, socialinę pagalbą ir sportą.

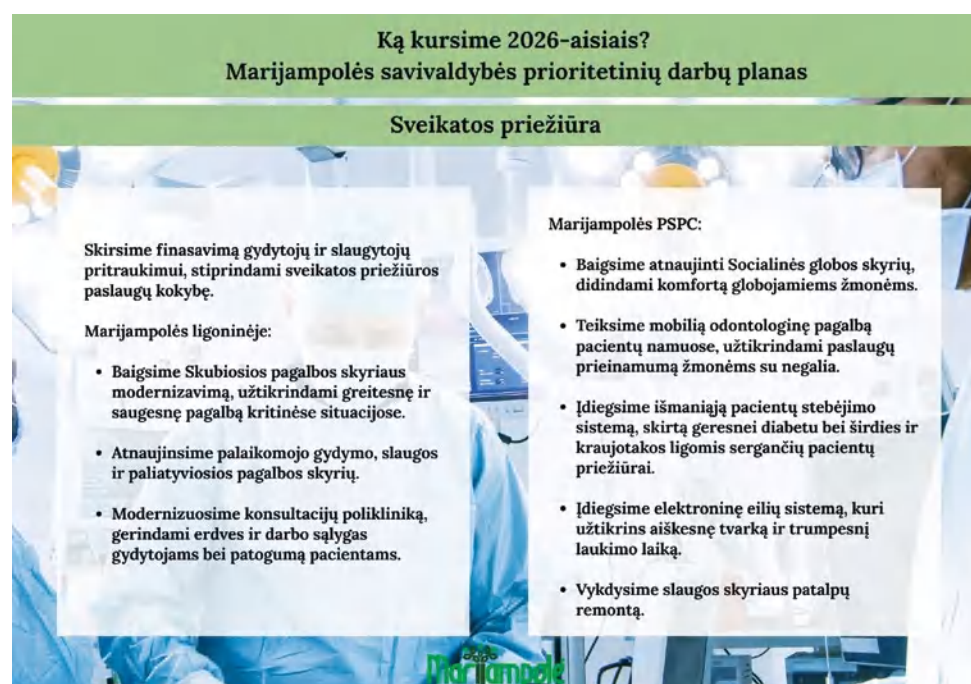
Tai platus, ambicingas ir žmonėms naudingas planas, kuris reiškia saugesnes gatves, patogesnę aplinką, daugiau galimybių vaikams ir jaunimui, stipresnius kaimus, kokybiškesnes paslaugas ir didesnę gyvenimo komfortą kiekvienam.

Tarybos posėdžio metu už Marijampolės savivaldybės 2026–2028 metų strateginį veiklos planą balsavo 27 tarybos nariai: 19 „už“, 8 susilaikė. Už 2026 metų Marijampolės savivaldybės biudžeto planą taip pat balsavo 27 tarybos nariai: 17 „už“, 2 „prieš“, o susilaikė 8.

čia, pas mus. Mes jau ne vienerius metus prašome, kad būtų patvirtintas kūdikių kraitelio projektas, kuris nepaskatintų didesnio gims-

svarsto ar kraitelis reikalingas, jie svarsto kiek reikėtų didinti pinigų šiai priemonei“, – situaciją komentavo Marijampolės savivaldybės

Prasidėjo pagrindinis priėmimas į bendrojo ugdymo mokyklas: atsižvelgs į penkis prioritetus

Nuo vasario 1 dienos prasidėjo pagrindinis priėmimas į bendrojo ugdymo mokyklas ateinantiems mokslo metams. Tėvai kviečiami teikti prašymus elektroniniu būdu, o neturintys galimybės tai padaryti gali pateikti rašytinį prašymą Marijampolės savivaldybėje. Ar vaikas pateks į norimą mokyklą, sprendžiama atsižvelgiant į penkis prioritetus.

Greta PAULEVIČIŪTĖ

Vasario mėnesį prasidėjo pagrindinis priėmimas į bendrojo ugdymo mokyklas ateinantiems mokslo metams. Vasario pirmąją startavo priėmimas į pirmąsias klases, vasario 10 dieną vyks priėmimas į penktąsias, o vasario 20 dieną – į gimnazijas.

Prašymai teikiami per internetinę svetainę www.svietimas.marijampole.lt. Jei nėra galimybės pateikti prašymo elektroniniu būdu, galima atvykti į savivaldybę ir pateikti popierinį prašymą.

Priėmimas vyksta atsižvelgiant į penkis prioritetus

„Pirmasis prioritetas, pagal ką sudaromos eilės,

tai vaikai, turintys judėjimo negalią. Jų prašymai tenkinami pirmiausia. Mes rekomenduojame rinktis Marijampolės Sūduvos gimnaziją arba Marijampolės Jono Totoraičio progimnaziją, jos yra pritaikytos šiems vaikams ir turi reikalingus specialistus“, – sako Marijampolės savivaldybės administracijos direktorius Nerijus Mašalaitis.

Antrasis prioritetas – vaikai, tęsiantys mokslus toje pačioje mokykloje. Atkreipiamas dėmesys, jog net jei vaikas mokslus planuoja tęsti toje pačioje mokykloje, pabaigęs priešmokyklinio ugdymo programą, 4 ar 8 klasę, prašymus per sistemą nurodytais laikotarpiais pateikti būtina visiems.

► **Priėmimas į mokyklas.**

Trečias prioritetas – vaikai, gyvenantys deklaruotoje mokyklos teritorijoje.

„Tai yra savivaldybės patvirtintas tvarkos aprašas, kuriame nustatyta kiekvienai mokyklai deklaruota teritorija, pasižiūrėję tarybos sprendimą galite matyti, kuriai mokyklai vaikas priklauso“, – pasakoja N. Mašalaitis.

Ketvirtuoju prioritetu laikoma broliai ir seserys. Jeigu vaikas planuoja lanky-

ti mokyklą ten, kur mokosi kiti šeimos nariai – vaikui suteikiama pirmenybė.

Paskutinis prioritetas – vaikai turintys specialiųjų ugdymosi poreikių.

Visi prioritetai yra sumuojami. Jei vaikas turi kelis prioritetus, jis eilėje bus aukščiau nei vaikas, turintis tik vieną.

Būtina pasirinkti dvi mokyklas

Atkreipiamas dėmesys dar ir į tai, kad tėvai prašy-

me privalo nurodyti du ugdymo įstaigų pasirinkimus: pirmuoju pasirinkimu nurodoma pageidaujama mokykla, antruoju – alternatyvi ugdymo įstaiga. Tačiau prilygtinai rekomenduojama tėvams kaip vieną iš mokyklų rinktis tą, kuri yra priskirta pagal vaiko deklaruotą gyvenamąją teritoriją.

„Dažniausiai vaikai, turintys bent vieną prioritetą, patenka. Tačiau jei abi pasirinktos mokyklos nepriklauso aptarnavimo

teritorijai ir vaikas neturi kitų prioritetų, yra rizika nepatekti į nė vieną iš jų“, – priduria administracijos direktorius.

Nepatekus į jokią mokyklą, vaikui pasiūlomos tos ugdymo įstaigos, kuriose lieka laisvų vietų.

Kaip teigia savivaldybės administracijos direktorius, vidutiniškai kasmet sulaukiama apie 500 marijampoliečių prašymų. Daugiausia jų – į pirmas klases.

„Į gimnazines klases mokinių kiekis šiek tiek mažesnis, nes dalis renkas profesinio rengimo centrus. Bet panašiai apie 500 vaikų svyruoja kiekvienais metais“, – sako jis.

Būsimų pirmųjų prašymų teikimas vyksta iki balandžio 15 dienos, prašymai į penktas klases turi būti pateikti iki gegužės 31 dienos, o į gimnazijos pirmas klases – iki birželio 15 dienos.

Įvertinus prašymus sudaromos eilės, o tuomet tėvai į elektroninius paštus gauna kvietimus atvykti į mokyklas sudaryti mokymosi sutartis.

Lietuvos sveikatos sistemoje – kritinis specialistų trūkumas: kaip situaciją valdo Marijampolės ligoninė?

Visoje Lietuvoje padėtis sveikatos sistemoje kelia rimtą rūpestį. Ilgos eilės pas gydytojus, ypač tam tikrų sričių specialistus, išlieka didžiuliu skauduliu. Viena to priežasčių – gydytojų trūkumas arba, neretai, netolygus jų pasiskirstymas. Kol regionai, viliodami specialistus, neriasi iš kailio, medikai pasirenka didesniu ar net pilnu krūviu dirbti privačiose įstaigose. Kaip šią situaciją sprendžia Marijampolės ligoninė?

Greta BLAŽĖ

Gydytojų pritraukimui – priedai, finansuojamos studijos, stipendijos

Nemažai šiuo metu dirbančių Lietuvos gydytojų – pensinio amžiaus arba esantys per žingsnį nuo jo.

Kaip nurodė Sveikatos apsaugos ministerija, 2025 metų II pusmečio duomenimis sveikatos priežiūros įstaigos aktyviai ieškojo beveik 600 sveikatos priežiūros specialistų.

Paklausti, kokias strategijas yra numatę, siekdami padidinti trūkstamų specialistų skaičių, skatinant jų tolygų pasiskirstymą, SAM atstovai teigė, kad 2025 m., lyginant su 2024 m., buvo reikšmingai padidintas priėmimo į sveikatos priežiū-

ros srities valstybės finansuojamas vietas skaičius.

Priduriama, kad pernai pradėtas įgyvendinti ES lėšomis finansuojamas projektas, kuriam suplanuota skirti 17 mln. eurų. Kaip nurodė ministerija, projekte dalyvauja 53 savivaldybės, iš kurių kiekviena galėjo nusimatyti skatinimo priemones už 383 199 eurų.

Priemonės apima galimybes mokėti priedus prie darbo užmokesčio rezidentams, kurie vyks į ne Vilniuje ar Kaune esančias rezidentūros bazes, finansuoti trūkstamų specialistų rezidentūros, bendrosios praktikos slaugos, slaugos studijas, įpareigojant atidirbti ne trumpiau nei dvejus metus iš anksto suderintoje įstaigoje, mokėti

► **Konsultacinės ligoninės vadovas Arvydas Vaišnys.**

stipendijas tų specializacijų rezidentams, į kurias sunkiausia pritraukti norinčius studijuoti (geriatrija, teismo medicina, vaikų odontologija). Numatomos ir išplėstinės praktikos slaugos studentams bei kitiems, su įsipareigojimu atidirbti.

Marijampolėje situacija pozityvi

Pasak konsultacinės ligoninės vadovo Arvydo Vaišnio, šiuo metu Marijampolės ligoninėje specialistų trūkumo ir gydymo paslaugų prieinamumo situacija vertinama pozityviai, lyginant su bendra situacija Lietuvoje. VĮ Marijampolės ligoninė daug

dėmesio skiria tinkamam ir efektyviam sveikatos priežiūros specialistų pritraukimui, įgalinimo bei išlaikymo procesui, siekdama savalaikiai spręsti asmens sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo problemas ir užtikrinti įstaigoje teikiamų paslaugų kokybę.

Įstaiga per praėjusius metus įdarbino 9 atitinkamos profesinės kvalifikacijos gydytojus specialistus: gydytojas kardiologas Grytė Ramantauskaitė ir Viktoriją Zieniūtę-Woloszyn, gydytojas neurologas Paulą Mateikienę ir Ievą Čelpančenko, skubiosios medicinos gydytoją Gabrielę

Mickutę, fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytoją Jolitą Jeremičę, gydytoją chirurgą Mindaugą Šilkūną, gydytoją anesteziologę reanimatologę Jovitą Jakubauskienę, vidaus ligų gydytoją Ingridą Ruškytę. Šiuo metu ligoninėje dirba ir nauji rezidentai.

Ligoninės administracija atkreipia dėmesį, kad ypatingai svarbia užduotimi jie laiko ne tik gydytojų specialistų pritraukimą, tačiau ir jų išlaikymą. Tam yra skiriamos atitinkamos skatinamosios priemonės, įskaitant profesinio tobulėjimo galimybes, įtraukimą į sprendimų priėmimą, savęs realizaciją, sėkmin-

gą integraciją į regioną, visuomenę, kolektyvą bei kitas kompleksines priemones.

Konsultacinės poliklinikos vadovas Arvydas Vaišnys džiaugiasi, kad šiuo metu ilgiausią, 7 mėnesių eilę pas gydytoją kardiologą yra pavykę sutrumpinti iki 1,5 mėnesio, ginekologijos ir akušerijos skyriuose laukiama daugiau gimdymų, o didžiausias ligoninės skaudulys šiuo metu vis dar išlieka skausmo diagnozavimo ir gydymo skyrius. Čia pacientams tenka laukti 6–7 mėnesius, tačiau dedamos visos pastangos pritraukti trūkstamus specialistus.

Šv. Agotos diena: kai duonos kepimas tampa ritualu

Šv. Agotos diena Lietuvoje nuo seno siejama su ypatinga pagarba duonai ir jos simboline reikšme. Šią dieną kepama ir šventinama duona laikoma namų apsaugos, bendrystės bei gyvybės ženklu, lydinčiu šeimą visus metus. Nors ši tradicija turi galias istorines šaknis, šiandien ji atrandama iš naujo – vis daugiau žmonių ryžtasi patys kepti duoną namuose, ieškodami ne tik skonio, bet ir prasmės, ramybės bei ryšio su protėvių papročiais.

Miglė AKELAITYTĖ

Apie Šv. Agotos dienos reikšmę, duonos kepi-mo simboliką bei senąsias tradicijas pasakoja ilgametė duonos kepėja Eglė Čiečiuvienė. Pokalbyje ji atskleidžia savo asmeninį santykį su duona – lėtu, kantrybės reikalaujančiu amatu, tapusiu neatsiejamu jos gyvenimo dalimi. E. Čiečiuvienė dalijasi savo keliu į duonos kepimą, pasakoja apie puoselėjamus ritualus, perduodamas vertybes bei pateikia patarimų tiems, kurie dar tik svirsto atrasti namuose keptos duonos tradiciją.

– **Ką jums reiškia Šv. Agotos diena?**

– Šv. Agotos diena nuo seno siejama su duonos kepimu, jos šventinimu ir apsauginėmis galiomis. Ši tradicija man pirmiausia asocijuojasi su namų jau-

kumu, ramybe ir saugumo jausmu. Duona šioje šventėje tampa ne tik kasdieniu maistu, bet ir simboliu – namų gyvybės, rūpesčio bei bendrystės ženklu. Ji primena, kad duonos kepimas nėra vien techninis procesas ar buitinis darbas. Tai lėtas, kantrybės reikalaujantis amatas, kuriame susipina pagarba darbui, dėmesys laikui ir perduodamos šeimos vertybės.

– **Ką jums simbolizuoja duonos kepimas?**

– Duonelės kepimas man visuomet simbolizuoja ypatingą ryšį su močiute – žmogumi, kurio dėka šią dieną gebu sukurti tai, ką drąsiai galiu vadinti savo šėdėvru. Kiekvienas kepi-mo etapas tampa tyliu prisiminimų kelione: minkant tešlą, laukiant, kol ji pakils ar traukiant iš krosnies dar šiltą kepalą, mintyse grįžtu prie močiutės rankų šilumos, jos rūpesčio ir ramy-

Asmeninio archyvo nuotr.

► Eglė Čiečiuvienė.

bės. Ji mokė ne tik duonos paslapčių, bet ir kantrybės – gebėjimo neskubėti, įsiklausyti ir priimti procesą tokį, koks jis yra.

– **Kaip prasidėjo Jūsų kelias su duona? Ar prisimenate pirmą kartą, kai pati viena iškepėte duonos kepalą? Kokia ji buvo?**

– Mano kelias su duona prasidėjo nuo smalsumo, noro ir ryžto. Tai buvo ty-

lus, vidinis siekis įrodyti sau, kad ir aš galiu sukurti namuose tokį patį jaukumą, kokį vaikystėje siejau su močiutės kepama duona ir jos sklaidžiamu šviežio kepalų kvapu. Tas kvapas man visada reiškė daugiau

nei maistą: jis simbolizavo saugumą, ramybę ir namus, į kuriuos norisi sugrįžti. Pirmasis kartas nebuvo tobulas, bet duonos kvapas užgožė visas gaminimo ydas.

– **Kokias senąsias tradicijas ar papročius sten-giatės išlaikyti iki šiol?**

Stengiuosi laikytis natūralaus raugo auginimo – tai procesas, reikalaujantis laiko, dėmesio ir kantrybės. Duonos raugas turi brandintis ne vieną savaitę šiltoje, ramybės ir meilės pilnuose namuose. Ši šilumos jausmą kuria ne tik pati erdvė, bet ir joje esantys žmonės, jų nusiteikimas ir santykis su tuo, ką daro. Tikiu, kad be meilės ir šilumos duonos neiškepsime – ji tiesiog nebus gyva.

– **Ar turite savitų ritualų ar ypatingų minčių, kepat duoną?**

– Kepant duoną stengiuosi nuolatos atsipalaiduoti, nuraminti mintis, leidžiu viskam vykti palengva. Duonos kepimas yra tarsi ritualas ir sielos išsivalymas nuo blogų minčių ir emocijų.

– **Ar šiandien, skubančiame pasaulyje, sunku išlaikyti lėtą, kantrybės reikalaujantį amatą?**

– Ne visada lengva atrasti laiko tokiam kantrybės ir laiko reikalaujančiam procesui. Būtent todėl jis ir yra toks ypatingas, kuomet

kurdamą priverčiu save sustoti ir neskubėti laike.

– **Koks yra vienas pagrindinis ingredientas, be kurio duonelė nebūtų sėkminga?**

– Neįmanoma išskirti vieno ingrediento, kai duonos gaminimas susideda iš daugybės dalykų. Tai ne tik miltai ar vanduo, bet ir meilė kurti, gaminti bei dalintis, šiluma, lydinti visą procesą, ir, be abejo, kantrybė. Būtent šie nematomi, bet esminiai elementai suteikia duonai tikrąją vertę ir prasmę.

– **Ar perduodate savo žinias jaunajai kartai?**

– Žinoma! Nuolat stengiuosi dalintis savo žiniomis ir patirtimi su šeimos nariais. Vaikai savo noru yra įtraukiami į duonos gaminimo procesą. Stengiuosi, jog naminės duonos kepimas būtų perduotas iš kartos į kartą.

– **Kokį palinkėjimą norėtumėte perduoti žmonėms ir ką patartumėte tiems, kurie norėtų kepti duoną namuose, bet vis dar bijo pabandyti?**

– Linkėčiau nebijoti daryti ir nebijoti klysti, iš klaidų mes visi išmokstame ir kylame laipteliais tik aukščiau. Pirmoji duona yra tikras pasididžiavimas savo galimybėmis, o kai tai ima daryti aplink esantys žmonės, pasididžiavimas siekia aukštumas.

Sotus patiekalas vos už kelis eurus: kaip kruasaną paversti pusryčių ar priešpiečių dėžutės žvaigžde

Minkštutis ir kvapnus, burnoje tirpstantis kruasanas – jau pats savaime yra mažas malonumas. Bet jis gali tapti ir greitai pagaminamu sočiu patiekalu, kuris nudžiugins rytą ar bus patogus įsidėti į priešpiečių dėžutę. „Iki“ kulinarijos šefė Jolita Tamoševičienė pasakoja, kad horizontaliai įpjautą kruasaną galima paprasčiausiai naudoti vietoj įprastos sumuštinio duonos. O kuo praturtinti jį – padiktuos likučiai ir asmeninis skonis.

„Jei skubate, tiesiog naudokite tai, ką dedate ant įprasto sumuštinio – gabalėlį kumpio, sūrio, šviežių daržovių. Vištienos salotos su kruasanu – taip pat paprasta, pigu, bet labai gardu. Jei liko vištienos nuo pietų, ją susmulkinkite, sumaišykite su majonezu arba jogurtu, pridėkite smulkintų agurkų, salotų, kitų daržovių likučių – pvz., saliero, pomidoro, paprikos. Galite pagardinti ir garstyčiomis ar citrinos sultimis, kad skonis būtų gaivesnis“, – idėjų siūlo

tinklo maisto gamybos žinovė.

Dar viena pigi ir maistinga klasika – kruasanas su tunu, kurio skardinę dažnas visuomet turi namuose. Įdarykite kruasaną tuno užtepėle – tuną sumaišytu su majonezu, įdėkite šiek tiek smulkintų svogūnų ir krapų, labai tiks ir kaparėliai, marinuoti agurkėliai. Kad būtų dar maistingiau – kartu su užtepėle įdėkite ir griežinėliais pjaustyto virto kiaušinio.

Kruasanas gali virsti ir

itin gurmanišku patiekalu – pavyzdžiui, įdarykite mini kruasanus ir paruoškite kelių kąšnių sumuštinukus. Tam verta pasekti pastarojo meto mada – panaudoti trumus. Imkite švelnų bri ar kamambero sūrį, įdėkite jo riekelių į kruasaną ir apšlakstykite aliejumi su trumais – jis suteiks nepaprastą aromatą ir eleganciją. O jei norite dar daugiau skonio niuansų, pridėkite šiek tiek medaus arba figų džemo, kad būtų malonus saldumo ir sūrumo kontrastas.

Greiti pusryčiai – kruasanai su avokadu ir kiaušiniu

Porcijos: 2

Gaminimo laikas: 15 min.

Reikės: 2 kruasanų, 2 kiaušinių, 1 avokado, 2 kaparėlių, 1 avokado, šiek tiek žaliosios citrinos sulčių, druskos, paprikos dribsnių, gražgarsčių.

Gaminame:

1. Avokadą sutrinkite šakute su druska, paprikos dribsniais ir žaliosios citri-

nos sultimis.

2. Kiaušinius iškepkite keptuvėje iki norimos konsistencijos. Jei norite, galite kepti ir plaktą kiaušiniene.

3. Kruasanus įpjaukite pusiau, įpjovos apačią gausiai aptepkite avokadu, ant viršaus uždėkite po keptą kiaušinį ir gražgarsčių. Skanaus!

Amžina priešpiečių dėžutės klasika: kruasanai su lašiša

Porcijos: 2

Gaminimo laikas: 10 min.

Reikės: 2 kruasanų, šviežio tepamo sūrio, rūkytos lašišos, agurkų, kaparėlių, šviežių krapų.

Gaminame:

1. Įpjaukite kruasanus. Jeigu norite traškesnių – lengvai pakepkite orkaitėje arba keptuvėje.

2. Įpjovos apačią patepkite sūriu, uždėkite rūkytos lašišos, kelis kaparėlius. Ant viršaus uždėkite agurkų riekelių ir šviežių krapų. Skanaus!

Kai norisi pasilepinti: kruasanų apkepas su šviežiomis uogomis

Porcijos: 5

Gaminimo laikas: 15 min.

ruošti ir 1 val. kepti Reikės: 3 kruasanų, 1,5 puodelio šviežių šilauogių, 4 kiaušinių, 0,5 puodelio cukraus, šaukštelio cinamono, mažo žiupsnelio muskato, mažo žiupsnelio druskos, 1,5 puodelio pieno, 0,25 puodelio apelsinų sulčių, 1 šaukštelio vanilės ekstrakto.

Gaminame:

1. Kepimo formoje išdėliokite į gabalėlius suplėšytus kruasanus ir pabars-tykite juos uogomis.

2. Dubenyje išplakite kiaušinius, cukrų, cinamoną, muskatą ir druską.

Įmaišykite pieną, apelsinų sultis ir vanilę. Supilkite skystą mišinį ant kruasanų.

3. Palikite viską kambario temperatūroje apie 30 minučių, kad kruasanai sugertų dalį skysčio. Jei norite, galite uždengti indą ir palikti pernakt šaldytuve. Tuomet ryte palikite ant stalo, kad prieš kepimą jie šiek tiek atšiltų.

4. Kepkite kruasanus su uogomis iki 180 laipsnių įkaitintoje orkaitėje 60–70 minučių. Po pirmųjų 25 minučių uždenkite folija, kad apkepas per daug nepapdegtų. Prieš pjaustydami ir patiekdami, palikite apkepą pastovėti mažiausiai 10 minučių.

Pranešimas žiniasklaidai

Kai vaistų pritrūksta čia ir dabar: Europa ruošiasi keisti žaidimo taisykles

Kai Lietuvos vaistinėse pritrūksta antibiotikų, onkologiniams pacientams skirtų vaistų ar kitų gyvybiškai svarbių preparatų, tai tampa ne tik sveikatos sistemos, bet ir politiniu ar net nacionalinio saugumo klausimu. Pastaraisiais metais tokios situacijos kartojosi ne kartą, o jų priežastys – kur kas platesnės nei vien lokalūs tiekimo sutrikimai.

Vaistų prieinamumo problema šiuo metu svarstoma aukščiausiu Europos lygmeniu. Europos Parlamentas rengiasi imti savo poziciją dėl vadinamųjų kritinių vaistų – iniciatyvos, kuri turėtų iš esmės pakeisti tai, kaip Europos Sąjunga užtikrina būtiniausių vaistų tiekimą savo gyventojams. Šiame procese aktyviai dalyvauja ir Lietuva. Vienas iš Europos Parlamento pranešėjų šiuo klausimu buvo Lietuvos atstovas Aurelijus Veryga.

Kol Briuselyje diskutuojama apie strateginius sprendimus, vaistų trūkumo pasekmės kasdien jaučia tiek Lietuvos vaistinininkai, tiek ir pacientai.

Problema, su kuria susiduria pacientai Lietuvoje

Vaistų trūkumas Lietuvos vaistinėse nėra tik teorinė diskusija Briuselyje. Su juo pacientai susiduria kasdien – ypač tuomet, kai prireikia receptinių ar gyvybiškai svarbių vaistų.

„Vaistų trūkumas yra nuolatinis procesas. Vienų vaistų stygius pasijaučia labiau, kitų – rečiau, tačiau didžiausias iššūkis kyla tada, kai vaistas neturi alternatyvos“, – sako „Gintarinės vaistinės“ vaistininkė Raimonda Truncė.

Pasak jos, pastaraisiais metais vaistinės susidūrė

su situacijomis, kurios kėlė rimtą įtampą tiek pacientams, tiek sveikatos sistemos darbuotojams. Pernai dėl išaugusio sergamumo trūko antibiotiko klaritromicino, o metų pabaigoje – ir onkologiniams pacientams skirto vaisto tamoksifeno. Nors dažniausiai pavyksta rasti sprendimus ar alternatyvas, tokios situacijos visuomenėje sukelia daug nerimo.

„Sveikata – labai jautri tema, ypač kai kalbame apie vaikus ar sunkiai sergančius žmones. Vaistininkams dažnai tenka ne tik ieškoti vaistų ar siūlyti pakaitalus, bet ir raminti pacientus“, – pasakoja R. Truncė.

Vaistininkų teigimu, dažniausios vaistų trūkumo priežastys yra išaugusi paklausa ir sutrikusios tiekimo grandinės. Tačiau tai nėra vien Lietuvos problema – su ja susiduria visa Europa.

Kodėl Europa tapo priklausoma nuo trečiųjų šalių?

Europos Komisijos duomenys rodo, kad daugiau kaip pusė vaistų trūkumų Europos Sąjungoje yra susiję su gamybos problemomis, įskaitant veikliųjų medžiagų stygių. Didelė dalis šių medžiagų gaminama už ES ribų – daugiausia Azijoje. Tai reiškia, kad bet koks geopolitinis, ekonominis ar logistikos sutrikimas gali

Pixabay.com nuotr.

► Vaistų prieinamumo problema šiuo metu svarstoma aukščiausiu Europos lygmeniu.

tiesiogiai paveikti ir Europos pacientus.

Šią problemą ypač išryškino COVID-19 pandemija ir karas Ukrainoje. Pasak Europos Parlamento nario Aurelijaus Verygos, būtent šios krizės atskleidė, kiek pažeidžiama yra dabartinė sistema.

„Pandemija parodė, kad Europa nebesugeba savarankiškai apsirūpinti net būtiniausiais vaistais. Gamyba buvo iškelta į trečiąsias šalis, o mes tapome nuo jų priklausomi“, – sako A. Veryga.

Pasak politiko, nors pandemija baigėsi, problema niekur nedingo. Net ir pastaraisiais metais Lietuvoje buvo situacijų, kai trūko antibiotikų ar kitų svarbių vaistų. Europarlamentaro teigimu, tai rodo, kad ši rizika yra nuolatinė, o ne laikina.

Kas gali keisti artimiausiu metu?

Reaguodamas į šią situaciją, Europos Parlamentas svarsto naujas taisykles, kuriomis siekiama sustiprinti vadinamųjų kritinių vaistų – antibiotikų, insulino, vakcinų, vaistų lėtinėms ir retoms ligoms gydyti – prieinamumą visoje Europos Sąjungoje.

Parlamentas siūlo skatinti strateginius projektus, kuriais būtų kuriami ar modernizuojami vaistų gamybos pajėgumai Europoje, šiems projektams numatyti prioritetinį finan-

Svarbu ir tai, kad Lietuva šiame procese nėra tik stebėtoja. A. Veryga buvo vienas iš Europos Parlamento pranešėjų rengiant poziciją dėl kritinių vaistų, tad Lietuvos atstovas akty-

Paklaustas apie vaistų kainas, A. Veryga teigia, kad pacientams papildoma finansinė našta neturėtų tekti.

„Taip, Europoje pagamintas vaistas gali būti

Vaistinės nuotr.

► Gintarinės vaistinės vaistininkė Raimonda Truncė.

savimą ir supaprastintas leidimų procedūras. Taip pat siūloma viešuosiuose vaistų pirkimuose daugiau dėmesio skirti ne vien kainai, bet ir tiekimo saugumui, skatinti bendrus kelių ES valstybių pirkimus bei geriau koordinuoti nacionalines vaistų atsargas.

Europos Parlamento pranešėjas, kroatas Tomislavas Sokol, pabrėžia, kad šie sprendimai yra esminiai Europos sveikatos saugumui.

„Šis balsavimas – lemiamas momentas Europos sveikatos saugumui. Siekiame sustiprinti būtiniausių vaistų prieinamumą visiems ES piliečiams, mažinti priklausomybę nuo riboto skaičiaus išorės tiekėjų ir užtikrinti stabilų antibiotikų, insulino bei kitų esminių vaistų tiekimą“, – teigiama jo komentare.

viai dalyvavo formuojant būsimus sprendimus.

Ypatinga svarba mažoms ES šalims

Pasak A. Verygos, vienas svarbiausių naujųjų taisyklių principų – solidarumas tarp valstybių narių.

„Paciento likimas neturėtų priklausyti nuo to, kurioje Europos Sąjungos šalyje jis gyvena. Jei kalbame apie bendrą rinką, gyvybiškai svarbūs vaistai turi būti prieinami visiems“, – sako europarlamentaras.

Jis pabrėžia, kad tokie sprendimai ypač svarbūs mažoms valstybėms, tokioms kaip Lietuva, kurioms sudėtingiau konkuruoti dėl vaistų tiekimo. Bendri pirkimai ir ES lygmens koordinavimas gali padėti išvengti situacijų, kai mažesnės rinkos lieka „eilės gale“.

šiek tiek brangesnis nei pagamintas Azijoje, tačiau dažniausiai kalbame apie nebrangius, būtiniausius vaistus. Svarbiausia – kad jie būtų prieinami tada, kai jų reikia“, – pabrėžia jis.

Europarlamentaras atkreipia dėmesį ir į ilgalaikes pasekmes, ypač antibiotikų trūkumo atveju. Kai nėra įprastų vaistų, gydytojai priversti skirti stipresnius rezervinius antibiotikus, o tai didina bakterijų atsparumo riziką. Esą ši problema – tai ne šiandienos, tačiau ateities visuomenės sveikatos klausimas.

Galutiniai sprendimai dėl naujų ES taisyklių dar bus derinami su ES Taryba, tačiau kryptis jau aiški: vaistų trūkumas Europoje pripažįstamas kaip sistemine problema, kuriai spręsti reikia bendrų, ilgalaikių sprendimų.

Andriaus Ufarto / ELTA nuotr.

► Aurelijus Veryga.

Straipsnis parengtas iš dalies remiant Europos Parlamentui. Už straipsnio turinį atsako Etaplus redakcija.

Rašytojui Juozapui Albinui Herbačiauskui – 150

Šiais metais minime 150-tas charizmatiško rašytojo Juozapo Albino Herbačiausko gimimo metines. Lankeliškių bažnytkaimyje, Vilkaviškio krašte 1876 m. gimęs menininkas buvo žinomas visoje Lietuvoje. Prie jo kapo Krokuvoje pagarbą atidavė prezidentai Valdas Adamkus ir Lechas Kačynskis.

Tomas SUŠINSKAS

Tarpukaryje mūsų kraštiečio žvaigždė jau spindėjo ryškiai, o į jo paskaitas ir improvizuotus skaitymus plūdavo minios. Kauno bohemos atstovas bendravo su kitu mūsų krašto poetu – Juozu Tysliava.

Herbačiauskas laikomas modernios literatūros žanro pradininku. Sakoma, kad tai buvo paskutinis lenkų ir lietuvių kalbomis rašęs žmogus. Rusijos imperijos laikais mintis sten-gėsi kreipti link vakarų Europos. Rašytojo mama buvo J. Basanavičiaus pusseserė.

„Ir kas jo anuometiniame Kaune nepažinojo? Kone kasdien jį galėdavai pamatyti ar tai Laisvės alėjoje, ar prie universiteto, o dažniausiai Kauno žurnalistų ir artistų susitikimo populiarioje vietoje – Konrado kavinėje,“ – rašė Valentinus Gustainis.

Anot literatūros tyrinėtojos Viktorijos Daujotytės, „Herbačiauskas buvo viena paslaptingiausių lietuvių kultūros asmenybių. Dvidešimtojo amžiaus pradžioje sušvito kaip pirmojo lietuvių literatūrinio almanacho „Gabija“ rengėjas.

Rašė lietuviškai ir lenkiškai. Vadintas Lietuvos dvasios pranašu. Tačiau tuo pačiu buvo suvargęs ir savo gyvenimo nesugebantis susitvarkyti žmogus.

J. A. Herbačiauskas yra artimas Jono Basanavičiaus giminaitis: jo motina Linkaitė buvo Basanavičiaus pusseserė. Kartą rašytojas skundėsi savo varganu gyvenimu. Ir gavo patarimą kreiptis pagalbos į Basanavičių, prašyti, kad padėtų jam sugrįžti į Vilnių. Juk Basanavičius vaikų neturi, bet pinigų tai turi, – patarė sutrikusiam rašytojui amžininkas Adomas Jakštas.

Menininko tėvas buvo Lankeliškių bažnyčios za-

Maironio Lietuvių literatūros muziejaus archyvo fondų nuotr.

► Juozas Albinas Herbačiauskas apie 1906 m. Krokuvoje Dedikacija kitoje pusėje: „Draugui Babrauskui – gražiai atminčiai J. A. Herbačiauskas. Kaunas, 1932.V.3.“

kristijonas – maišyto kraujo, bet pats, atrodo, laikė save lenku. Žinomi dar du rašytojo broliai. Vienas iš jų – Boleslovas Feliksas taip pat buvo rašytojas. Boleslovas Varšuvoje studijavo kartu su M. K. Čiurlioniu. Menininko dvasioje kirtosi skirtingos tautybės. Jis net yra prasitaręs, kad sielos gelmėse jaučiasi esantis betautis. Vis tik Herbačiauskas neabejojo, kad mistinė senovės Lietuvos kultūra reiškiasi jame dvigubai didesne jėga negu lenkiškoji.

Caro okupacijos metu iš Marijampolės gimnazijos buvo pašalintas pas jo tėvą žandarams radus lietuvišką

kalendorių. Galima manyti, kad uždraustas lietuviškas žodis Herbačiauskų namuose buvo savas. Nuo arešto J. A. Herbačiauskas pabėgo į Krokuvą.

Su Krokuvos miestu susijęs itin svarbus jo gyvenimo periodas. 1904 m. pradžioje kartu su dailininku Adomu Varnu įsteigė lietuvių draugiją „Rūta“. Tokiu būdu Lenkijoje buvo žadinama lietuviška dvasia ir genetika.

Pirmos Lietuvos Respublikos laikraščių puslapiai itin spalvingai piešdavo rašytojo gyvenimo akimirkas. Pasak senosios reporterio plunksnos, menininkas „buvo sausas žmogus su

išdžiūvusiu, charakteringu veidu ir žilais plaukais. Jis tapo dažnu redaktorių kabinetų svečiu. Šis pilietis mėgo publikuoti laikraščiuose savo mintis. Jo aštrios ir kandžios replikos plačia vaga riedėjo visuomenėn.

Apie naują žmogų buvo pradėta kalbėti. Jis tapo tarsi mada. Jo straipsniai buvo spausdinami. Jo paskaitos tapo laukiamos. Prie jo rašytojo staliuko visada buvo klausytojų.

Jo pasikalbėjimai visada tapdavo dienos tema. Jis mokėjo sudominti kitus ir suteikti smulkmenoms didelės svarbos. Už Kauno universiteto sienų J. A. Herbačiauskas buvo ryškus lietuviškos bohemos atstovas. Jis buvo menininkas ir nepraleisdavo nė vienos paveikslų parodos.

Tačiau Herbačiausko charakterio savybės reišėsi nepastovumu. Ir tas nepastovumas buvo nuoširdus ir niekas jo neįtakoj. Visos šios priežastys leido jam įsigyti daug priešų. Todėl jis privalėjo palikti lietuvišką universitetą.

Netrukus J. A. Herbačiauskas išvažiavo į Lenkiją. Atsisveikindamas jis pasakė štai ką: „Aš išvažiuoju ir galėsiu grįžti tik po audros. Bet kadangi Lie-

tuvoje audrų nebūna, todėl išvažiuoju visam laikui.“

Juozas buvo neeilinė asmenybė. Visa savo dvasia menininkas. Meno žmonės savaip matė ir supratę pasaulį. Tokių žmonių elgesys visuomenės akyse sukeldavo juoką, kartais – atstūmimą. Herbačiauskas kurį laiką draugavo su Baliu Sruoga. Yra išlikusių prisiminimų, kuriuose šie vyrukai užfiksuoti įsilipę į medžių Laisvės Alėjoje, Kaune viršūnes. Pakilę arčiau dangaus ir įsijautę į paukščių vaidmenį Herbačiauskas ir Sruoga kukulavo kaip gegutės.

Pirmoje Lietuvos Respublikoje rašytojas kategoriškai atmetė komunistines idėjas ir griežtai pasisakė prieš tokią ideologiją. Iškelęs išleistuves Kauno bohema 1933 metais išvyko į karalių miestą – Krokuvą. Beveik po dešimtmečio 1944 m. mirė ligoninėje.

Rusų okupacijos metais velionio kapas buvo neprižiūrimas ir užmirštas.

2006 m. prie rašytojo amžinojo poilsio vietos susitiko du prezidentai – Valdas Adamkus ir Lechas Kačynskis. Senoji menininko antkapio plokštelė buvo perduota Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centrui-muziejui.

Turto paveldėjimas: kaip išvengti nesusipratimų ir ginčų?

Anksčiau ar vėliau daugelio gyvenime ateina momentas, kai tenka susidurti su paveldėjimo klausimais. Neutrūksta su tuo susijusių klaidingų įsitikinimų – vieni mano, kad, nesant testamento, visas velionio turtas automatiškai atitenka vaikams, kiti – sutuoktiniui ar sutuoktinei. Teisininkė Barbora Bernatonytė sako, kad viskas yra painiau nei gali atrodyti iš pirmo žvilgsnio, o norint išvengti nesusipratimų reikėtų pasirūpinti tvarkingai surašyta ir notaro patvirtinta paskutine valia.

Kam pirmenybė tenka pagal įstatymus?

Visgi testamentu pasirūpina toli gražu ne visi. Anot B. Bernatonytės, tokiais atvejais paveldima pagal įstatymais apibrėžtą tvarką. Ji numato, kam tenka pirmenybė paveldėti turtą ir kokiomis dalimis.

„Pirmieji eilėje paveldėti turtą visuomet yra biologiniai ar įvaikinti velionio vaikai. Jie turtą paveldi lygiomis dalimis. Jeigu mirusysis vaikų neturi ar jie paveldėjimo atsisako, turtą lygiomis dalimis paveldi velionio tėvai ir anūkai. Toliau eilėje – palikėjo seneliai ir proanūkiai. Jei nėra ir jų – paveldi broliai

ir seserys bei proseneliai ir prosenelės. Kiti eilėje – dukterėčios ir sūnėnai, dėdės ir tetos, o galiausiai – pusbroliai bei pusseserės. Svarbu tai, kad į kiekvieną tolimesnę eilę žiūrima tik tuomet, kai paveldėtojų nėra ankstesnėje arba jie paveldėjimo atsisako“, – pažymi B. Bernatonytė.

Sutuoktiniai – atskira paveldėtojų kategorija

Nors į paveldėjimo eilės nėra įtrauktas palikėjo sutuoktinis, teisininkės teigimu, jis taip pat turi teisę į paveldėjimo dalį. Sutoktinio paveldėjimo teisę atskirai apibrėžia Civilinis kodeksas.

Freepik.com nuotr.

„Sutuoktinis paveldi kartu su pirmos ir antros eilės paveldėtojais – t. y. vaikais ir tėvais bei anūkais. Tačiau sutuoktinio paveldima dalis skiriasi priklausomai nuo kitų paveldinčių giminaičių skaičiaus. Pavyzdžiui, jei mirusysis turėjo du vaikus, jie lygiomis dalimis pasidalina 75 proc. turto, o sutuoktiniui atitenka likę 25 proc. Jei yra daugiau nei du vaikai, jie paveldimą turtą kartu su sutuoktiniu pasidalina lygiomis dalimis. Visas paveldimas turtas sutuoktiniui ar sutuoktinei atitenka tuomet, kai velionis tarp gyvųjų neturi nei vaikų, nei tėvų, nei anūkų

arba jei jie visi palikimo atsisako“, – teigia B. Bernatonytė.

Anot „Sorainen“ teisininkės, svarbu tai, kad dažnu atveju, kai nėra sudaryta vedybų sutartis, visas sutuoktinių turtas yra laikomas jungtine jų nuosavybe, išskyrus gautą palikimą, dovanas iš tėvų ir pan. Tai reiškia, kad vienam iš sutuoktinių mirus, pusė jų bendro turto automatiškai yra laikoma našlės arba našlio nuosavybe. Ir tik likusi pusė pagal įstatymų numatytą pirmenybės tvarką paveldima giminaičių ir taip pat našlio ar našlės. Praktikoje tai dažniausiai reiškia, kad, kai palikimą priima,

pavyzdžiui, našlė (-ys) ir du vaikai, likęs gyvas sutuoktinis įgis 62,5 proc. turto, t. y. 50 proc. – savo esamą pusę – ir dar paveldėtus 12,5 proc., o kiekvienas iš dviejų vaikų – po 18,75 proc. turto.

„Taigi pusė visų sutuoktinių pinigų banko sąskaitose, pusė nekilnojamojo turto, pusė akcijų ir kito turto dažnu atveju priklauso likusiam gyvam vyrui ar žmonai. Pavyzdžiui, jeigu mirusysis banko sąskaitoje turėjo 10 tūkst. eurų ir butą, jo sutuoktinei automatiškai priklauso 5 tūkst. eurų ir pusė buto. Kiti paveldėtojai pretenduoja tik į likusius 5 tūkst. eurų ir pusę buto, o ne į visą turtą. Vedybų sutarties atveju tas turtas, kuris buvo apibrėžtas kaip asmeniškai priklausančiam sutuoktiniui, pagal numatytą pirmenybės eilės paveldimas visas“, – pažymi B. Bernatonytė.

Testamente svarbu tikslumas

Teisininkės teigimu, visų paveldėjimo pirmenybės taisyklių nepaisoma, jei mirusysis palieka testamentą. Juo įtvirtinta velionio valia tampa turto paskirstymo pagrindu.

Testamentu turtą įvairiomis dalimis galima palikti skirtingiems paveldėtojams – tiek šeimos nariams ir giminaičiams, tiek kitiems asmenims. Be to, turtas gali būti paliekamas ne tik fiziniams, bet ir juridiniams asmenims – pavyzdžiui, įmonėms ar labdaros fondams.

„Praktikoje dažnai naudojamas sutuoktinių testamentas. Pagal jį, mirus vienam sutuoktiniui, visą jo turtą paveldi jį pergyvenęs. Tuomet jau jis ar ji turi teisę spręsti, ar paveldimo turto atsisakyti ir perleisti kitiems galimiems paveldėtojams, ar pasilikti sau“, – sako B. Bernatonytė.

Jei ne visą turtą norima palikti sutuoktiniui, sudaromas paprastas, idealiau atveju – notarinis testamentas. Jame galima nurodyti, kokią paveldėtojų, kokią turto klasę, dalis ar objektai, paliekami. Tačiau svarbu, kad testamente tai būtų surašyta kuo aiškiau, nes, anot teisininkės, praktikoje pasitaiko nesusipratimų, o su tuo susijusios bylos nukeliauja net iki aukščiausios instancijos teismų.

Pranešimas žiniasklaidai

JŪSŲ BALSAS REGIONE

Turime net tris reklamos kanalus – rinkitės, kuris Jums artimiausias!

Siūlome platų reklamos paslaugų spektrą – nuo paprasto skelbimo laikraštyje ar straipsnio naujienų portale iki mūsų kurtos televizijos laidos apie Jus ar Jūsų verslą.

Marijampolės Televizija

NAUJAS SEZONAS NUO RUGSĖJO 1-OSIOS!

Mūsų sklaidos priemonės:

- Miesto laikraštis – straipsniai, reklama tiesiai į pašto dėžutę ir daugybėje platinimo vietų. Didžiausias tiražas regione!
- Naujienų portalas www.mmm.lt – užsakome į straipsniai, internetinė reklama, SEO straipsniai ir nuorodos;
- Marijampolės televizija – reklamų kūrimas ir transliavimas, laidos, reportažai.

Nesvarbu, kokio dydžio ar pobūdžio Jūsų veikla – mes padėsime Jums augti ir būti matomiems! Sprendimą čia randa visi.

Roberta Adomavičienė
REKLAMOS VADYBININKĖ

+370 630 90875

www.mmm.lt

reklama@mmm.lt

VšĮ Marijampolės televizija

RE/MAX

PADĖSIU VISAI NEKILNOJAMO TURTO KLAUSIMAIS

Vytautas Alaburda
+370 621 55510
vytautas.alaburda@remax.lt

9 metų patirtis nekilnojamo turto sferoje. Parduosiu Jūsų objektą už aukščiausią rinkos kainą. Atstovausiu Jus visame pardavimo/pirkimo procese. Rasiu geriausią sprendimo būdą.

Atlieku visas nekilnojamojo turto paslaugas Kauno mieste ir apskrityje:

- Pirkimo
- Pardavimo
- Nuomos
- Vertinimo
- Dokumentacijos paruošimo
- Viso proceso saugumo užtikrinimo

Mano tikslas - Jūsų rekomendacijos.

Superku jūsų sendaikčius: tarpukario daiktus, knygas, senas nuotraukas, pinigus, laikrodžius, indus, medalius, gintarą, papuošalus, sidabrą, auksą, įrankius, kasetes, plokšteles ir t. t.

Moku iš karto. Atvykstu arba atnešti adresu Jaunimo g. 12, Marijampolė. Tel.+370 657 53 993.

DRUSKŲ SALA
SPA

DRUSKŲ KAMBARYS

Vytauto g. 48A-4, Marijampolė, IKI-AUŠRA

+370 672 93 787
Būtina išankstinė registracija.

MB „APOLAS“
BETONO GRĘŽIMAS/PJOVIMAS

064445858
WWW.APOLAS.LT

ŠVARU ŠVARU

Biurų, sandėlių, komercinių patalpų periodinė ar kasdienė priežiūra. Langu, fasadų, baldų, latakų bei kitos valymo paslaugos. Dirbame Marijampolėje ir visoje apskrityje.

+370 601 22 971

Kviečiame **nemokamai** pasitikrinti klausą Marijampolėje

Išbandykite beveik nepastebimus klausos aparatus ir bendraukite sklandžiai.

Registruokitės vizitui „Audiomedika“ klausos centre Marijampolėje, Gedimino g. 3A: +370 620 33 338 arba www.audiomedika.lt

audiomedika
20 METŲ RŪPINAMĖS KLAUSA

PERKA

Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunus, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas.

Tel.: +370 676 41155

Kokybiškai ir greitai atlieku griovimo bei įvairius statybos darbus.

Tel. +370 625 79 052.

UAB „MAVISTA“ reikalingi san-technikai, šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo sistemų montuotojai, vamzdinių suvirintojai.

Atlyginimas 1 500–3 000 EUR.
Reikalavimai: darbo patirtis.
Kreiptis: darbo dienomis 8.00–17.00 val.
Tel. (0 343) 73 868, (0 685) 21 286.

Globa ir pagalba namuose – su širdimi ir pagarba žmogui

Globos centras VšĮ „Šv. Gertrūda“ teikia profesionalią pagalbą senjorams ir neįgaliesiems jų namuose.

Padedame tvarkyti buityje, pasirūpiname higiena, maistu, vaistais, palydime pas gydytojus ir suteikiame draugiją.

Mūsų tikslas – kad kiekvienas žmogus jaustųsi saugus, reikalingas ir orus savo aplinkoje

Tel. 069834941, 060905030

Kokybiškai ir nebrangiai taisau automatinės skalbimo mašinas.

Atvykstu į namus.
Tel. +370 676 26774

Bulvių tarkavimo mašinos, šašlykinės, kepsninės, iešmai, vandens kolonėlės, gatvių užrašai, elektros stotelės, vėliavų laikikliai ir kiti nerūdijančio plieno gaminiai.

Apsilankykite mūsų el. parduotuvėje: pazangimechanika.lt

Siunčiame visoje Lietuvoje!

PAMINKLAI

UAB SAULIAUS PAMINKLAI
TEL. +370 605 77 341
Tylioji g. 9 Marijampolė
sauliaus.paminklai@gmail.com

- VAZOS <
- ŽVAKIDĖS <
- SKALDELĖS <
- PAMATŲ LIJIMAS <
- TRINKELIŲ KLOJIMAS <
- TVORELIŲ KLIAVIMAS <
- DENGIMAS PLYTELĖMIS <
- DENGIMAS PLOKŠTĖMIS <

9 METRAI SKONIO

IEŠKOME VIRTUVĖS DARBUOTOJŲ

Siūlome darbą pamainomis bei MMA atlyginimą derinamą pagal turimą patirtį.

+37069848385

Kaminų valymas, stogų remontas, skardinimas 17m. bokštelio nuoma ir paslaugos

+370 621 99 958.

Pigiausiai: ažuolo, uosio, beržo briketai, granulės, durpių briketai, anglys. Atvežame.

Tel. 063722227

DOVANOJU naują klausos aparatą.

+370 646 04 605

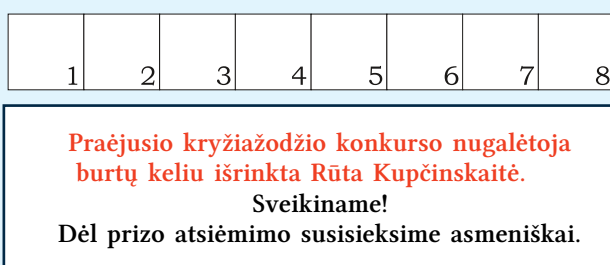

ŽINIOS

Marijampolės Televizija
JŪSŲ BALSAS REGIONE

Išspręskite kryžiažodį ir siųskite atsakymus el. paštu redakcija@mmm.lt arba įmeskite į redakcijos pašto dėžutę, esančią adresu Gedimino g. 11, Marijampolė. Siųsdami atsakymus, nepamirškite nurodyti savo vardo, pavardės ir telefono numerio. Burtų keliu išrinksime vieną nugalėtoją, kuriam atiteks MMM prizas – knyga.

Atsakymų laukiame iki 2026 m. vasario 16 d.

Pažymėtuose langeliuose: Fiksažas.

1					
2					
3					
4					

Atsakymas: Grahnycios

**Skelbimo kaina
Miesto laikraštyje –
tik nuo 4 Eur!**

Marijampolės PSPC
(P. Kriaučiūno g. 2)

**NERIBOTI SMS,
SKAMBUČIAI IR
5G INTERNETAS**

■ – žymima reklaminė informacija.